

Repetitio Clem. I. Ut Clericorum De Officio Ordinarii

Aufréri, Étienne

Leodii, 1702

Repetitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63069](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63069)

58 Iurisdictiones Ecclesiastica, & seculares licet sint distinctæ Iurisd. tamen Imp. censetur Papa emanare.

REPETITIO.

IN nomine Domini nostri Iesu Christi Amen. Visum est supra de officio & potestate iudicis delegati qui hominis minister est: ideo nunc sequitur de officio ordi. qui iuris minister existit. Et in tres dividitur partes: quarum in prima statuti ratio ponitur in secunda statutum, in tertia ipsius effectus statuti, secunda ibi eisdem, tertia ibi quod & eisdem Bonifa, & secundum Ioan. & Franc hoc intendit.

1. Episcopi debent ita corrigere clericorum excessus, quod metu pœnæ ipsi arceantur & alij pertimescant, vel sic secundum Bonifacium Dicesanum adeo præcipitur clericorum excessus punire, quod pœnæ metu tam criminosi quam alii cessent ulterius delinquere.

Notabilia 14.

INota primo, quod Clericorum appellatione continentur omnes Clerici etiam in sacris ordinibus constituti ad hoc. 11 q. 1. c. de persona in fin. & aut. presbyteros de epi. & Clero. secundum Guiller. Zenzel. Franc. Bonifac. & reddit rationem idem Zenzel. hic à Franc. relatus, qui omnes sunt Clerici, ut dicto cap. de per-

PRIMUM.

7

*in autent. de sano, epi. §. presbyteros & in præalle, au-
tent. presbyteros & hoc colligitur in verbo Clericorum,
quæstio etiam mathe. intelligitur exemptorum si extra
locum exemptum delinquant de privileg. cap. 1.
lib. 6.*

primum dictum intelligerem de larga significa-
tione, secundum quam veniunt omnes qui habent
ordines in quacunque dignitate sint vel ordine e-
tiam in prima Tonsura; cap. cum contingat de ata, &
qualitat. Ex quo sunt ad Dei servitium electi, unde
omnes qui non sunt Laici, dicuntur Clerici 12 quæst:
1, cap. duo sunt genera faci. 21 dist. Clericos in princ. de
præbend. cum secundum.

Privilegium ergo tributum, Clericis conceditur
omnibus etiam in dignitate, quia si Episcopus est,
Clericus est, & etiam Religiosus qui etiam nomine
Clericorum comprehenditur §4 distinct. §. hac au-
tem auctoritate & quod no. in cap. 2. de Super. ne-
gligen. Prælat. lib. 6, Secus autem in materia odio-
sa, & in stricta significatione, quia tunc Clerico-
rum appellatione comprehenduntur Episcopi, nec
alii in dignitate constituti, nec etiam Ecclesiarum
Cathedralium Canonici, nec Monachi, seu Reli-
giosi; facit ad hoc cap. quam periculosum, de sen-
tent. excommunicat. lib. 6, cap. statutum de elect. e.
lib. & glo. in Cler. 1, supra de supp. neglig. Prælat.
Ratio, quia in eis est qualitas super alios quæ non
reperitur in simplicibus Clericis, faciunt ad hoc di-
cta Ioan. in præalle. cap. statutum inquirentis
nomine Ecclesiarum parochialium Ecclesias paro-
chiales collegiatis in materia stricta non venire,
quia collegij qualitatem habent supra parochiam
sed in materia non odiosa sic ita concludit Ab-
solut. in rubrica de vi. & honor. cler.

A 4

Idem

3
iii Idem Siculus & Johan. de Imola *in cap. 2. de co-
hab. cler. & mul.* ad quod fac. quod dicit idem Si-
culus *in cap. 1. de institut.* qui notat quod in ma-
teria favorabili nomine Ecclesiæ veniunt Monaste-
ria, secus in stricta materia: idem sequitur Angelus
in summa §. *Clericus primo in princip.* vide Berta-
chin. *in §. Clericus, in verb. Clericorum appella-
tione,* per Anthon. *in cap. cum non ab homine, de
judic.*

NOTABILE II.

4
iiii Nota secundo quod audacia reprobatur, & se-
cundum gloss. & Doctor. hic accipitur in malam
partem; unde tunc dicitur arrogantia secundum
Bonifacium, patet *in concord. gloss. 2. & in leg.
una, C. de privat. carcer* ad hoc allegat. Paulus &
Franciscus de penit. di. 1. osp. *quamobrem, C. unde
vi, l. si quis in tantam furoris audaciam, C. de se-
pulch. violat. l. pergit, qui fil. sine leg. cap. per venerabilem.*
Et dicuntur audaces secundum hoc qui faciunt contra jus
de prebend. cap. eum qui libr. 6. quæ quidem audacia
peccatum est secundum quod dicit excessum passionis
qui propriè dicitur audacia, de qua Ecclesiastici 8. cum
audace ne eas, & opponitur fortitudini, quæ est contra
timores & audacias: unde audacia in malum temeritas
vocatur secundum Francum in Cle, *unica supra de sum.
trin. ver. porro alleg. l. jubemus, C. de sacrosanct. Eccle-
fac. l. 3. Cod. de sum. tri. & l. 1. in fin. ff. si pars hære-
pe. & in aut. habita, ne si. pro pa. ubi gl. & l. si quis de-
curio, C. de decu. li. 10* Quandoque tamen sumi-
tur in bonum ut *in c. audacter alle. in gl. nostra & C. de
judi. l. rem non novam: secundum Fran. ad hoc. ff. de
lib. & posthu. l. gallus §. videndum.*

T E R T I U M.

9

N O T A B. III.

Not. tertio, quod hic nomine privil. cleric. intelligitur de duplici scilicet immunitate personæ & fori ut hic tenent Bonif. & Immo. post gl. quæ quidem privilegia perduntur secundum eundem Bonifa. per abusum, armorum delationem, seditionem, & apostatationem, ut in *c. perpendimus. de sent. excom.* & ibidem late per Franci, in *repetitione & Sicu.* & latius per Pe. de Ancha. in *reg. jur. ea quæ li. 6.* Tu tamen dic quod si quis habitu Clericali contempto moyet seditionem vel guerram, vel atrociter delinquit publice, aut in factum armorum se immiscet ipso facto sine monitione perdit privilegium clericale illius, *c. si quis suadente 17 q. 4. ut in præalle. c. perpendimus & c. 1. de apost.* privilegium aut fori non amittit nisi post monitionem *fa. c. si iudex. de sent. excom.* & ita tenere videtur Sicul. post Fran. Petr. & Antho. in *præalle, c. perpendimus*, & hanc tenuissem sententiam: veruntamen contra istam vidi semel in parlamento judicari licet per officarios ecclesiæ dicta opinio fuisset allegata, & etiam secundum illam semel vidi judicari in personam fratris Petri Lo. ordinis Minorum qui per Seneschallum Tholosanum fuerat condemnatus, cui nostra sententia parlamenti fuit allegata & bene iudicio meo.

AD-

A D D E

Clericus amittit sua privilegia si sit histrio
& jocularor, si tabernam vel macellum exer-
ceat, prohibitas Vestes portet, negotiationem se-
cularem faciat, enormitatibus sese immisceat
vide per quinque casus distinctos per Benedictum
de Capra in regulis. communibus Regula. 94 Et
quando negotiatio secularis clericis licita sit ibi-
dem tradit per fallencias in regula 95 Vbi vide
Matth. Boyß. Doct.

Adverte insuper quia Paulus hic ultra glo. alle-
gat multa jura tam de Privilegio fori, quam immu-
nitatis: Tu dic, quod omnia Privilegia quæ con-
gruunt militibus, Clerici habent: de quibus privile-
giis militum dicitur in Gloss. l. pen. ff. ex qua cau-
sa major ratio, quia sunt veri milites illi Imperatori
sed isti dei. Fa. c. 1. cum gloss. de cleric. agro. te-
cum. gloss. in cap. Christianis. 11 questio 1. & simi-
liter gloss. in cap. militare. 23 quest. 1. & cum
gloss. 1. questio. 3. cap. Saluator, circa m-
dium.

Et merito supra dixi: quæ clericis conveniunt
quia Iuris ignorantia militi non imputatur, cum
etiam armis vacare debeat, l. 1. & quod ibi no-
de jur. & Fac. igno. sed non sic clericis cum
beant scientiæ intendere ut patet, 36 distinct. &
& 38 per totum. & 16 questio. 1. cap. sic vive,
sic de ceteris: unde pro debito conveniri non po-
sunt ultra quam facere possint, nec bonis cedere
mentur. l. miles. ff. de re judi. nisi sit ex delicto

TERTIUM.

II

contractum ut in cap. gravis, de depo. & cap. Odo-
ardus de solutio. Genze. dicit clericorum privile-
gium in multis consistere : ut colligitur. C. de E-
pi. c. & Cleric. l. 2. & aut statuimus & de clerico,
conju. cap. unico lib. 6. & ibi per Ioan. And, &
Dominicum quædam hic per Mathes. enumerantur
Fran. enumerat. 14 clem. 1. inf. de vita & hone-
state cle.

A D D E

Clerici habent multa privilegia præcipuè
privilegium si quis suadente de quo infra in re-
gula 3. plenè, item fori contentiosi ut in regul.
1. & 2. infra Et tertio privilegium ne collecten-
tur in eorum bonis quando his privilegiis priven-
tur, & quando collectentur. vide egregiam regu-
lam apud Capram in communibus conclusionibus
regul. iuris. regul. 97 per totum & maximè
num. 74

Adde ut nobilis non tenetur palinodiam re-
cantare in actione injuriarum. Ita quoque cle-
ricus ad id non tenetur quanquam multi contra-
rium disputent. Ut Bernardus Dias, in praxi ca-
nonica numer. 7. cap. 66 Vbi Ignatius Lopes in
additionibus. In litera D. plura allegat.

Quod militum privilegia clericis conve-
niant id non est absolutè verum, sed ita demum
verum est, quando eadem est ratio, ea cessante
non symbolizant neque conveniunt, veluti mi-
les

les esse potest carens vno teste, non idem in clerico. Ignorantia etiam iuris excusat militem non vero clericum. Miles non testatur sollemniter, secus est in clerico. Quando vero non est diversa vel specialis ratio tunc privilegia inter eos communicantur: Proinde ut miles, ita quoque clericus non potest concubina dare. Nec possunt etiam cedere bonis, sed conveniuntur in quantum facere possunt, Item non torquentur, exequuntur in stipendiis eorum, non legant concubinis, vide ad longum Capellam Tholos. q. 245 & ibi Auzerium Matthesilenum, sing. 61 cum addit. Et Praesidem in loc. à milite armato ad militem caelestis militia. Matthaeus Boysß Doct.

Enumerantur 14. Clericorum Privilegia quibus adduntur alia. 26.

- 6 Primùm quod non conveniantur coram iudice saeculari, de foro compet. cap. si diligenti.
vi Secundùm quod verberans eos est excommunicatus 17 q. 4. c. si quis suadente.

Tertiùm quod non tenentur praestare munera seu onera personalia vel realia: cap. adversus &c. minus, de immunitat. Eccles. & ibi late per Sicut An Clerici teneantur ad constructionem murorum pro custodia fiendorum ubi habitant, & ad refectio nem pontium, & itinerum, & ad fossata, vide etiam per eundem Sicut, & latius in consilio suo 3: & an clerici teneantur solvere census vel tributa, si bona tributaria vel censualia ad eos pervenerint: vide eundem in consilio suo 3. alle. & in consilio 6. & Angelum consilio 24 & 206

TERTIUM.

13

Quartum quod possunt vendicare rem ecclesie concessam ante traditionem *l. fin. de sacrosanctis eccles. & c. ex litteris. de consue.* 8

Quintum quia familiae eorum gaudent eodem privilegio *11 q. 1. cap. clericum & 32 dis. c. eos & utrobique in gloss. & intellige quo ad forum ut in dictis gloss. patet, vide num. 92 infra.*

Sextum quia facientes statuta contra clericos sunt excommunicati. *de immu. eccle. cap. eos qui lib. 6,* 9

Septimum quod solum clerici possunt obtinere beneficium. ut in *cap. ex litteris. de transac.*

Octavum quod per litteras contra laicum impetratas cum clausula generali non possunt conveniri. ut in *gloss. in c. sedes de rescrip.*

Nonum quod non tenentur dare sportulas *de vi. & bone. cleri. c. cum ab omni.*

Decimum quod acquisita etiam sub potestate patris disponunt, ut volunt *aut. Presbyteros C. de epis. & cle. Fran. in c. indecorum de etat, & qua.*

Undecimum quia pro rebus suis recuperandis agere possunt sine consensu patris. *no. Arch. in c. si. de judo lib. 6.*

Duodecimum quod pro necessitate a patre distrahi non possunt in *l. 2. C. de patri. qui si. distraxerunt, per eundem Fran. in d. c. indecorum.* 10

Tertiumdecimum quod servus sciente domino clericatus liberatur a servitute dominica & potestate. *54 di. c. si servus.*

Quartumdecimum quod facere possunt collegium, *ar. c. si. de religio. do.*

E

No-

A D D E

Hæc 14 privilegia hic enumerata refert
ex ordine Clavastus, in summa Angelica verb.
Clericus num. 14

Adde his alia 26 privilegia clericorum.

1 Si filius familias post commissam Ingratitudinis
causam efficiatur clericus, exheredari non potest.

Sic Filius Iudæi factus Christianus exhereda-
ri non potest ob causam ingratitude.

2. Filius clericus in causis beneficialibus vel Eccle-
siasticis sine consensu patris stat in Iudicio.

3. Clericus declinans iurisdictionem potestatis vel
magistratus non punitur, licet statutum gene-
raliter puniat quemcunque declinantem Iudi-
cium.

4 Licet Statutum dicat, homines villæ teneri
ad capiendos malefactores, non tamen intelli-
gitur de clericis malefactoribus.

5 Licet Statutum velit, quod solutio debiti non
possit probari per restantes, sed per instrumen-
tum tantum, non habet locum in Laico qui Cle-
ricus factus est.

6 Statutum disponens quod contractus præsuma-
tur simulatus nisi infra annum emptor possessio-
nem rei emptæ apprehenderit, non habet locum
in clerico.

7 Statutum arctans litigantes ad compromittē-
dum non ligat clericos.

8. Pa

TERTIUM.

15

8 Pater filium clericum propter necessitatem fam-
mis distrahere non potest, quamvis regulariter
contra, Hippol. sing. 101

9 Poena & privatio bonorum, propter crimen
lesa majestatis per patrem commissum, fallit in
filio clerico.

10 Si pater condemnatus sit de eodem crimine,
filio clerico reservatur prabenda. Nam l. Quis-
quis C. ad l. Iulian Majestatis, non comprehendit
filios clericos.

11 Filius familias non potest scribere testamen-
tum, in quo pater sit haeres institutus, fallit hoc
in filio presbytero.

12 Filius Presbyter quidquid acquirit, etiam
ex causa adventitia non patri, sed sibi acquirit,
etiam pleno iure.

13 Filius spurcius, per ingressum religionis effici-
tur legitimus.

14 Frater religiosus, omnino admittitur ad te-
stimonium pro fratre.

15 Ordinatio clericalis tollit omnem infamiam.

16 Clericus non potest torqueri, etiam praeex-
tu quorumcunque Iudiciorum, nisi sit alias infam-
is, quod egregie probat post Bernandum Dia
Ignatius Lopes in praxi criminali. cap. 126 in
littera. A.

17 Ordo Clericalis, sacerdotalis, vel religionis,
tollit, mutat vel removeret, voluntatem testate-
ris, & alterat seu impropriat verba testamenti.
Nam si testator legat mille Titio, si duxerit uxo-

B 2

rem

rem, & ducenta si religionem intraverit, perinde habebit mille si Monasterium ingressus, ac si matrimonium contraxisset. Idem si mulieri eodem modo legatum sit. Matthesilanus sing. 52

18 Sicut pater alienat bona alias restitutioni subiecta pro dote filia maritanda, Ita quoque potest pro ingressu filia in monasterium.

19 Pro dignitate Clericali maximum est, quod omnis Presbyter vel Sacerdos major sit quolibet principe, cap. Solita. de Majoritate & obedientia. Item sacerdotes sunt Reges & Principes, Rectores & Magistri omnium fidelium. Imo Diu appellantur cap. Cum ext. de hereticis, vide inf. num 50

20 Item Clericalis dignitas est maior quacunque dignitate laicali.

21 Ordo Clericalis privilegiat etiam laicum cum Clerico concurrentem. Nam si privatus habet commune jus cum Clerico vel Ecclesia praescriptio contra eum non habet locum nisi 100 annorum, licet alias sufficiat decem vel viginti annorum contra privatum.

22 Clericus & Laicus simul obligati, conveniuntur simul coram Iudice Ecclesiastico.

23 Si in aliquo collegio sunt Clerici & Laici, tunc Rector collegij non potest esse laicus, sed debet esse Clericus.

24 Si Clericus & Laicus sunt executores testamenti, coram Iudice Ecclesiastico conveniri debent.

25. Si Ecclesiasticus & Laicus Judex simul
judicarint, tunc ad Ecclesiasticum Superiorem
appellatur. inf. de potest. eccles. fallent. 14.
26. Si Clericus & Laicus sunt heredes facti &
in divisione discordent, Judex Ecclesiasticus
adiri debet. Vide Felunum in cap. Placuit, de
prescriptionibus, hac omnia tradidit Hyppo-
litus de fidejussorum num. 116. ex ordine,
quæ propter utilitatem, & materiam præsen-
tem, ita excerpere placuit. Matthæus de Boyss.
Doct.

NOTAB. IIII.

Nota quartò, quod prætextu privilegii, Clericis
crescere non debet auctoritas delinquendi: quia rea-
tus omnem honorem excludit; l. 1, C. ubi sena. vel cla.
& C. ubi de crim. agi oport. authen. quâ in Provinciâ
Immo. secundum Bonifacium, æquitas suadet etiam ex
parte criminosi eum puniri; l. non solum §: 1, & ibi no.
ff. de injur. Nec permitti debet ut delinquentes privi-
legiis utantur: in authen. de Man. princi. §: non per-
mittas col. 3. Privilegium enim meretur amittere, qui
permissâ sibi abutitur potestate: question. 3, cap. Privi-
legium, ad quod de deci. cap. suggestum, & fa. cap. u-
nicum de vita & honestate cleri. lib. 5, cum ibi not.

II
vij

12

NOTAB. V.

Nota quintò, quod spes impunitatis est dere-
standa, venit igitur auferenda secundum Gloss. su-
per verbo sperantes pro hoc: 33, dist. cap. error, in viij
præallegat. authen. de Man. princi. §: non permit-
tas, de Immunitate Ecclesiastica cap. final: 23 qua-
stion

B 3

stion. 4, est injusta fa. cap. 2, ne Cleric. vel Mona.
 Si enim ea quæ malè usurpantur, negligenter omit-
 14 timus, viam excessus alius aperimus : 93 *distin. cap.*
pervenit, cum suis concord. Et Prælatus negligentes
 correctionem, subditis impunitatem permittere vi-
 dentur, *infra de cele. Missa, Clem. 1,* unde valdè
 timendum est eis, quod subditorum sanguis ab eo-
 rum manibus requiratur : 43 *distinct. cap. Ephesios:*
 Durum est enim verbum illud, de quo *in Gloss. in*
cap. irrefragabili, de offic. ord. Nec erit excusatio
 pastoris, si lupo oves comedit, & pastor nescit : *cap.*
quamvis, de regul. juris in 6,

NOTAB. VI.

Nota sexto, quod Prælatus in primis attendere
 15 debet ad puniendum enormia delicta, *concor.*
cap. quod in dubijs. supra de pz. ex quo Paulus
 arguit pro opinione quæ habet quod sola enor-
 mia inducant irregularitatem, & sunt ista : homi-
 cidium, sacrilegium, falsum testimonium, & simi-
 lia, 50 *distinct. cap. si Episcopus, 81 di. c. Apo-*
stolus, ubi dicitur, quod crimen est grave, cum
 est accusatione & damnatione dignissimum, quid
 autem sit delictum, quid peccatum, & crimen,
no. de peni. di. 1. c. si peccatum & in regula juris
 X Peccati venia. *de regul. iura. 15 lib. 6.*

Et advertere quod Guiller. hic dicit, quod
 si clericus non propulsando, sed injuriam inferen-
 do enormia, seu sava frequenter committere consue-
 vit, seditiones & guerram pluries committendo,
 perdit privilegium *cap. si quis suadente, de senten-*
tia excommunicat. cap. Perpendimus, fa. cap. cum
non ab homine, eodem titul. Secus tamen, ut ju-
 dex

deus, executor, seu aliter iuste interfuit suspendio, vel morti aliquorum, quia hoc jure cautum non invenitur, sic regulæ standum est dicti capituli, si quis suadente pro hoc, quod statim dicitur in prima questione post eundem Guiller. & quod latè ponit Francisc. in alleg. cap. Porpendimus, in ejus repetitione, & Sicul. post eum,

NOTAB. VII.

Nota septimo providendum, ne diffametur Ecclesia, & expone verbum, diffamatur, ut hic in Glossa super eodem versiculo, & idem Franciscus & Paulus & ad hoc inducunt 12 question. 16
1. cap. nolo, de usu palle. cap. nisi. & idem Zenze. xj
quia crudelis est, qui famam suam negligit. & quod dicitur hic Ecclesia, intelligit Guiller, collectionem fidelium, de consecra. distinct. 1. cap. Ecclesia. sed Bonifacius exponit, id est, clericalis ordo, ut sic non comprehendantur Laici, & istud videtur magis convenire textui: alias si Ecclesia sumeretur pro collectione fidelium, comprehenderentur Laici, quod non videtur fuisse de mente, quibus autem modis sumatur Ecclesia, de hoc 48 distinct. cap. quorum vices, & 7. question. 1. cap. scire debes & ne prelati vi. su. cap. ult. de verb. signifi. cap. causa. & c. cum clericis. in glossis.

NOTAB VIII.

Nota octavo, scandalis obviandum, ut in gloss. propter quod secundum Paul. aliquando jure suo quis privatur sine culpa, de cleric. agrot. cap. tua. Est autem scandalum secundum Guiller. Immol. xij
Laur.

Laur. & Francisc. dictum vel factum minus rectum alteri præbens occasionem ruinæ, & dicitur à scandalon Græce, quod latine dicitur ruina vel offensio vel impactio pedis, & elicitur à Hier. super illud Mathefil. 18 Scis quia Pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt. Unde sicut quando aliquid ponitur in via corporali, per quod impingens disponitur ad ruinam, sic in via spirituali, quicumque per factum; suum vel dictum minus rectum, id est vel malum secundum se: vel habens speciem mali disponit aliquem ad casum in aliquod peccatum propriè scandalum ei facit.

A D D E

Propter scandalum multa permittuntur, contra regulas juris, quæ alioquin non admitterentur, eleganter Corsetus in singul. in verbo Matrimonium numero 2. Vbi tenet, si consuetudo in aliquo loco sit, quod matrimonium non contrahatur in quinto gradu, tunc ex præteritione ejus consuetudinis, quæ scandalum generaret, non valeret matrimonium. Sic quoque Papa propter scandalum deponi posset gloss. in cap. Si Papa 40 distinct. quam commendat Abbas in cap. Significasti de elect. Hippol. sing. 683

Propter scandalum Clericus non administrat quamvis Idoneus, puta Leprosus, propter scandalum spoliatus non restituitur ante omnia. Propter

DE OFFIC. ORDIN. 21

propter scandalum imminens relaxatur
juramenti vinculum, plura talia congescit Cra-
vetta cons. 264 num. 17 & alijs pluribus con-
silijs Menochius in remed. 1. recuperanda, nu.
390 Afflictus in constitut: Sicilia tit. 24 de
violentis num. 34 quibus omnib. adde 33
casus, quibus ratione scandali aliquid contra
regulas juris communes conceditur, quos cu-
mulatè refert: Felinus in ca. Nihil de præscrip-
tionibus Mattheus Boyss. Doct.

Hosti. in summa de renunc. dicit, grave scanda-
lum dicitur, quando ex dicto vel facto alij trahuntur
in consensum mortalis peccati: & propterea gloss. in
cap. nisi cum pridem. §. pro gravi. de renun. dicit quod
non est curandum de scandalo nisi sit grave, de no. ope.
nunci. cap. 2. de voto cap. magnæ. & in cap. qui scanda-
lizaverit de regul. Iuramen.

Idem Guilher. hic, dicens quod agitur à Cleri-
cis, ab alijs facile trahitur in exemplum. ut in d. cap.
magnæ, corda enim infirmorum ex mala fama Clerico-
rum percutiuntur & ministerium Ecclesiæ vituperatur,
2. questio. 5. cap. Presbyter. s. à plebe. de scandalo autem
vide tu aliquid per Sicut. in dicto. cap. 2. de no. ope.
nuncia. & in præalle. cap. nisi cum pridem. & in cap. 1.
de offic. le. lib. 6. per Ioan. An in novella & per Domi-
nicum, per Francisc. in cle. 1. de immu. Eccles. per bea-
tum Tho, 22 questio. 43 per Alexan. 22 tit. de scanda-
lo. & Ricar. in 4. dis. 38

NOTAB. IX.

Nota. nono, quod de jure communi ad E- xij
piscopum

22 REPETIT. CLEM. I.

piscopum pertinet correctio Clericorum suæ diocesis. Idem Francisc. & Ioan. de Immo. ad quod *cap. cum contingat. de fo. compe. & ii question. cap. de persona*: de quo dic ut hic in *gloss. Episcopis*. quod dicit verum Guilher. cum Clerici delinquant in territorio ipsius Episcopi, quia talibus debet suam purgare provinciam, nec lex distinguit undecunque sint. *ff. de offic. præs. l. præs. & l. congruit. & supra eod. cap. i.* de quo per Cy. Bartol. Bald. & Salicæ. in *authen. qua in provincia, C. ubi de crimine agi oportet*,

NOTAB. X.

Nota decimo, ibi constrictè injungimus, quod hæc cle. continet præceptum: hinc dicit Guilher. negligentem in præmissis peccare mortaliter, ad hoc. *4. distin. o. denique in fine, de offic. custo. cap. primo per hoc supra. de ætat. & qual. Clem. i.* & ibidem Paulus Guilher. Zenz. Francisc. & Imola. Idem Francisc. in *Cle. i. de vita & honestat. cleric. in princ.* & ibidem Guilher. per Hostien. in *summa de accusat. §. final. vers. est ergo per Sicul. in cap. Clerici. de vita & honestat. cleri. in princ.*

Tu vero resolutivè dicas, quod ubi lex, vel præceptum juris positivi per longa tempora non fuit receptum, Papa sciente, & transgressores non puniente, tunc negligentia non est peccatum mortale, vel etiam inobedientia, Immo excusantur, *facit quod no. Sicul. in cap. cum olim. de Cle. cum iuga.* ubi declarat Græcos non peccare, licet accipiant uxores Clerici eorum.

Ex quo no. quod quando lex generalis recipi

tur in usum à certo genere personarum, & ab alio non, quod non observantes non peccant, saltem post longa tempora. *c. leges. 4. distinct.* & quod no. idem Sicut post alios in *cap. 1. de treu. & pa.*

Nec obstat, quod ibi dicit Hosti. quia loquitur, quando talis prævaticatio est peccatum de sua natura, quia tunc non excusat non receptio. Secus si essent eiusdem generis, & major pars acceptasset, quia licet, superior non puniret, tamen minor pars non excusaretur, sed haberet locum, Multa per patientiam tolerantur: & *con. cap. cum jamdudum, de Præbend.* Idem dicendum, si talis Lex fuit recepta, sed per consuetudinem abrogata, quod non peccant eam non observantes, de quo in *præalle. cap. 1. de treu. & pa.*

Aut talis Lex non est abrogata, neque per contrariam consuetudinem, neque per non acceptationem, & tunc sunt opiniones: quidam ut *Collect. in cap. 1. de constitut.* & multi alii dicunt, quod talis non observantia, negligentia, vel inobedientia, non est peccatum mortale, nisi fiat ex contemptu: & huiusmodi opinionis videtur fuisse Beatus Bernardus *Libro undecimo de Præcepto & dispensat.* Ubi dicit: Non qualiscumque mandati præteritio criminalem inobedientiam facit; sed repugnare, & nolle obedire. Idem in Libro octavo dicit: si verbum loco, vel tempore silentii per oblivionem, surreptum fuerit contra præceptum, veniam facillime impetrabit, quia etiam vix peccatum reputabitur. Alii dicunt, prædictam opinionem esse veram, nisi fiat ex consuetudine contra Legem, quia sic esset mortale: & huiusmodi opinio, videtur Richard. *de media vi. quo. lib. 1. quest. 19*

24 REPETIT, CLEM. 1.

Ceteri autem dicunt verba legis considerata esse, quia si præcipit per verba communia, puta statuimus, ordinamus & similia, sic verum est quod non est mortalis inobedientia nisi sit ex contemptu. Si vero lex loquatur per verba præceptiva seu æquipollentia: sic est mortalis inobedientia, quamvis non fiat ex contemptu: dum modo scienter & sine causa rationabili & pro hoc. *fac. cap. 2. de maio. & obedien. &c. quod præcipitur. 14. quæstion. 1.* & huius videtur opi. Sicul in rubrica de observa. jejunio. vide latius per beatum Tho. in 4. *distinct. 15 ar. 3. quæst. 1.* per Archi. 76 *di. cap. utinam domi. in cap. generali de elect. lib. 6. & licu. in præalle. cleric. 1. de ata. & quali.*

Dicere tamen tu posses, quod si quis omittit ex negligentia facere illa ad quæ tenetur de præcepto vel ex officio in his, ubi versatur notabile damnum sibi commissorum, sic est peccatum mortale de sui natura: & hoc sine dubio verum est, in his quæ sunt præcepta de jure divino: vel officio commissa, in his autem quæ sunt de jure positivo solum, non crederem prima facie, negligentiam semper esse peccatum mortale nisi includeret in se dolum vel contemptum: & sic potest intelligi gloss. super verb. *rest. cap. ea quæ. de offi. Archi.* quæ dicit negligentiam Prælati esse peccatum mortale: & gloss. in cap. clericus. super. ver. *diffimulatione. de immu. Eccles. lib. 6.* quæ dicit diffimulationem in Prælato peccatum esse mortale. & *8. dist. dictum. & 11 q. 3. c. placuit. 12 q. 2. indign. de quo no.* Sicul in cap. nihil. de elec. 2. *col. in alijs autem quæ non sunt de præcepto, negligentia communiter est veniale peccatum, ut in g. 1. de blas. ea demum. 25 di. & hoc verum, nisi faciat*

DE OFFIC. ORDI. 25

totaliter recedere à caritate dei, quia etiam sic esset mortale secundum beatum Tho. 22. q. 54

A D D E

Hunc locum citat Rebuffus in Concor-
datis Gallia tit. de publicis concubinarijs,
in glossa, & affirmat praelatos mortaliter
peccare, imo magis adhuc peccare quam ipse
concubinarij, si eos non puniant nec coer-
ceant, cum ipsis auctoritatem & defensio-
nem per conniventiam praestent. Et forte (
inquit) pluribus dici posset. Clodius non accu-
sat mochos. Nec quicquam Cathilina Cethego.
Nil Iudeus Iudaeo. Nil dolosus doloso l. Si duo
dolo. De dolo malo. l. penult. C. de haereticis.
Addit amplius illud ex Iohan, Andrea.

Praelati muti, de jure suo male tuti.

Cum sint cornuti, non audent cornibus uti.

Quod Ioannes Andreas de improbis Praelatis
tradit in cap. final. de rebus Eccles. non alie-
nandis. Matthias Boysß.

NOTAB. XI.

Nota II quod vigilantes debent esse Praelati vi-
gilantibus enim jura subveniunt. l. pupillus. ff. de privi- 21
leg. credit in fin. cap. pe. de consue. & cap. vigilantibus. de
presc. & merito secund. Paul. ut dicit B. Ber. relatus à Io. X.
An. in ca. irrefragabili. de offi. ordi. non dormit qui im-
pug-

26 REPETIT. CLEM. I.

pugnat Israel, nec cessat circuire quærens quem devoret, 2. q. 1. c. nulli. Igitur Prælati diligentes ac vigiles esse debent, in præalle. c. 1. de offi. custo. secundum Franc.

NOTAB. XII.

Nota 21 ibi officium debitum, Quod Episcoporum officium est, ut per eos subditi corrigantur, nunc secundum Paul. inquirendo, si præcedit infamia, nunc visitando sine infamia, ut not. XV) Spec. tit. de inq. s. quando autem. & ibi in prin. not. 14 casus in quibus secundum leges inquiretur, de quo vide late per Angel, Ar, in suo tractatu malefic. & August. in addi. in quarta col. & seq.

23. Et dicit hic Zenz. relatus à Franc. quod malorum coercio est legum ministerium, 23 qu. 5. c. homicidas, quia nec majus sacrificium Deo potest offerri, quam si mali compescantur. 23 qu. 5. est. quali.

A D D E

Sic Seneca in Tragædijs, Sanctissimum est officium, si fiat Iustitia de criminosis, nec pinguior potest victima Deo offerri vel mactari, quam hominis scelerati punitio. refert Castrensis in l. 3. C. de Episcop. num. 4. Matthæus Boys. D.

Gladius enim est institutus ad malefactorum vindictam, laudem verò bonorum. 1. Pe. 2. c. 11 qu.

DE OFFIC. ORDI. 27

qu. 1. cap. magnum. & qu. 3. cap. imperatores. in
 verbo iussit. 23 qu. 4. in cap. quæsitum. 2. qu. 7. §
 item cum Balaan. ante ff. de majo. & obedi. c. se-
 lita. de homic. cap. postulati 25 qu. 1. cap. satagen-
 dum, & ad Rom. 13 per hoc ad l. Iul. de adulte.
 C. l. cum vir, & l. quamvis. Si enim foret illicitum,
 Deus non permisisset, sed prohibuisset. 28 q. 1. cap.
 sic enim. ultra medium, & nihilominus huiusmodi
 correctio fieri debet per Episcopum, invocato, si
 opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, 23. quæstion.
 §. cap. Principes 96 distinct, c. cum ad verum & su-
 pra. e. ti. c. 1.

NOTAB. XIII.

Nota 13 punienda delicta ut ceteri metu
 pœnæ abstineant. Vnde secundum Guilher 24
 ad hoc imponitur pœna publice ut alij ter- xvij
 reantur. 15 q. 1. cap. mulier, de peni. cap.
 1. & cap. quæsitum. in fin. 45 distin. cap. dis-
 ciplina. ad quod inducit Zenz. C. ad leg. Iul.
 repet. l. 1. ff. de pœnis l. capitalium. §. famo-
 sos ff. de iustitia. & jur. l. 1. unde versus.

Oderunt peccare boni virtutis amore.

Oderunt peccare mali formidine pœnæ.

De quo in præalleg. cap. irrefragabili
 gloss. ultim. & in cap. eum qui. de præben.
 lib. 6.

Et exinde sæpenumero ad maiorem exagge- 18
 rationem fit executio delinquentis in loco delicti
 com-

28 REPETITIO CLEM. I.

commissi, hinc est quod ante domum in qua fuit factum delictum aliquando furcæ eriguntur: vel in loco, ubi commissum fuit homicidium decapitatur, vel ei manus amputatur. Ad hoc nota per Bar. in præalleg. §. famulos. & illa est ratio, ut ibi puniatur, ubi deliquit, & ceteris sit terror: transeatque in exemplum, ut in dicta l. 1. C. ad l. lul. repe. & l. si quis §. fin. ff. de pe. l. autem facta §. fin. Ita dicit Salice. in auth. si vero. C. de adulte. & est casus, & hoc ibi not. Bart. in leg. ista. C. de Nil. agge. non rumpend.

NOTAB. XIV.

25 Nota 14 Clericos arcendos ab eorum insolentibus, id est secundum Bonifacium ab excessibus & actibus reprobis: quod tamen exponi potest, ut XIX hic in glo. pen. Idem Guilha. Paul. Franc. & Imol. ad hoc. cap. quanquam de censibus libro sexto & infra, de statu regul. cle. attendentes.

XX Nota ultimo quod unius poena delinquentis est alijs exemplum ut abstineant, sicut præmissum est secundum Paulum & Franciscum, de coha. Cler. c. Clericus. de exces. prela c. 1. de statu regular. c. ea quæ. 2. q. 7. cap. qua propter de maledic. cap. 1. de jude. ad liberandum, præalle cap. irrefragabili.

Causa sive ratio impulsiva hujus cle. secundum Bonifac. fuit Clericorum audacia in delinquendo: & Diocesanoꝝ negligentia in ipsos puniendo. Ratio verò dubitandi. Quia superflue videbatur hæc facta constitutio: ex quo per eam nihil novi statuitur: nec respectu delinquentium: nec respectu

DE OFFIC. ORDIN. 29

Et Episcoporum : nec respectu delictorum , cum nec minor neque major imponatur poena criminosa , contra §. quibus C. de no. cod. comp. & c. si Roman. 14. dist.

Decidendi ratio secundum Bonifac. fuit , ut amputaretur artogans audacia clericorum delinquentium , & simulum , qui delinquere conabantur , & ut dioecesani circa punitionem ipsorum magis essent intenti , excitat eorum officium ut non sint negligentes sed vigiles , hæc tamen cle. secundum Ioannem An. & Fran. modicum proficere videtur , quia jus continet innovatum sine poenarum adiectione , quod sentit hic glo. prima , ad quod glo. supra eo compi. in cle. 1. de eta. & quali. Non obstat dubitandi ratio : quia per hoc secundum Bonifa. Episcopi magis erubescunt non puniendo delinquentes , quando vident eorum officium circa punitionem per sedem apostolicam specialiter excitari. ad quod idem Bonifa. dicit supra eo : compila. cle. cum Ecclesie de eta. & quali. nec ignorantia eos possit excusare. 82. dist. proposuisti 43. dic. c. si. ff. de jur. & fac. igno. 1. regula. C. de ingen. & manu leg. 3. & ff. si quis orati. in bon. pos. servo. 1. 2. §. in bonorum.

OPPOSITIONES.

Opponitur primo , quod non tantum ad Episcopos sed etiam ad inferiores pertineat correctio clericorum , ut in c. irrefragabili in §. excessus supra eo. tit. & c. cum ad Ecclesiarum eo titu. & in c. cum contingat. de fo. compe. Solutio glo. super verbo Episcopis solvit, dicens quod hic textus

C tus